

จากสถิติ (Innopac)... สู่...

ภาพหนึ่งของการให้บริการ หนังสือ/สิ่งพิมพ์ในหอสมุดกลาง จุฬาฯ

ปราณี อิศรางกูร ณ อยุธยา*

สถิติ ไม่ว่าจะ เป็นสถิติอะไรก็ตาม ถือเป็น เครื่องมือหรือดรชณิตัวหนึ่งทีชี้ให้เห็นเรื่องราว มากมายอันเป็นที่มาของสถิติั้นๆ บางครั้ง แม้ สถิติจะเป็นตัวเลขเพียงไม่กี่ตัวในตารางเล็กๆ ก็ อาจให้ข้อมูลได้มากเกินคาด ยิ่งเป็นคณข้างคิด และมีความสามารถในการเชื่อมโยงเรื่องหนึ่ง ไปยังอีกเรื่องหนึ่ง และอีกเรื่องหนึ่ง... อย่างมี หลักการและเหตุผล ก็ยิ่งได้ภาพหรือได้เรื่องราว มากยิ่งขึ้น

หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น มีการเก็บสถิติหลายต่อหลายอย่าง ซึ่งในปัจจุบัน การเก็บสถิติมีทั้งทีทำด้วยระบบมือ คือ ใช้มือ ในการขีดเขียนจริง ๆ หรือทีทำด้วยระบบมือ โดยมีเครื่องมือบางอย่างช่วย และทีทำด้วยระบบ อัตโนมิตอย่างสมบูรณ์แบบ ดังเช่น สถิติการให้ บริการยืม-คืนทีเก็บด้วยระบบยืม-คืนอัตโนมัติ Innopac เป็นต้น สำหรับการให้บริการยืม-คืน รวมไปถึงบริการอื่นทีเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เช่น บริการจอง ฯลฯ ซึ่งหอสมุดกลางให้บริการ ด้วยระบบยืม-คืน อัตโนมิต Innopac เช่นเดียวกับ หอสมุดทุกแห่งในเครือข่าย Chulalinet นี้

จะถูกเก็บสถิติอย่างละเอียดโดยอัตโนมัติเมื่อมี การบริการเกิดขึ้น และจะแสดงผลทีประมวล เรียบร้อยแล้วในวันต่อมา

การเรียกดูสถิติทีระบบจัดเก็บให้ นั้น สามารถเรียกดูได้ในช่วงระยะเวลาต่างๆ ตาม ความต้องการ อาจเป็นสถิติของวันวาน ของ วานขึ้น ของเดือน/ปีปัจจุบัน หรือของเดือน/ปีที ต้องการ น่าสังเกตว่า ระบบยืม-คืนอัตโนมัติของ Innopac จะเก็บสถิติโดยให้ความสำคัญกับเรื่อง ของการยืมมากที่สุด มีการให้รายละเอียดโดย จำแนกตาม Collection หรือ Location ประเภท วัสดุ หมวดหมู่สาขาวิชา ประเภทผู้ยืม ชั้นปีของ ผู้ยืมทีเป็นนิสิต ทั้งยังมีการเก็บสถิติการยืมเป็น รายชั่วโมงในแต่ละวันอีกด้วย ส่วนสถิติอื่น ๆ เช่น สถิติการคืน การยืมต่อ การจอง และการ เรียกคืนก่อนกำหนด แม้จะมี แต่ไม่จำแนก รายละเอียดเช่นการยืม

ระบบยืม-คืนอัตโนมัติของ Innopac นี้ จะเก็บสถิติทุกประเภทดังกล่าวแล้วให้สามารถ เรียกดู ได้ 3 ปี

จะเรียกดูสถิติการยืม-คืนที่

Innopac เก็บได้อย่างไร

วิธีการสั้น ๆ ง่าย ๆ ที่จะเรียกดูสถิติการยืม-คืนของ Innopac ทำได้โดยการเลือกทางเลือกต่าง ๆ จากเมนูตามลำดับดังนี้

C> Circulation Subsystem จาก Main menu

A> ADDITIONAL circulation functions
จาก Circulation Subsystem

S> Circulation STATISTICS จาก
ADDITIONAL circulation functions

พิมพ์ initial และ password

เลือกชนิดและช่วงเวลาของ
สถิติที่ต้องการดูภายในเวลาที่ระบบจัดเก็บให้

สถิติยืม-คืนอัตโนมัติของ Innopac

ให้ข้อมูลอะไร และบอก “ภาพ” หรือ “เรื่องราว” อะไรบ้าง

ดังที่กล่าวในตอนต้นแล้วว่า คนที่ช่างคิดและมีความสามารถในการเชื่อมโยงเรื่องหนึ่งไปสู่อีกเรื่องหนึ่ง... อย่างมีหลักการและเหตุผล จะมองเห็นภาพหรือทราบเรื่องราวการให้/ใช้บริการจากสถิติมากมายนั้น นับได้ว่าเป็นความสามารถส่วนบุคคลอย่างหนึ่ง แต่หากเป็นการอ่านสถิติอย่างตรงไปตรงมาตามตัวเลขที่ปรากฏจะได้ภาพ/เรื่องราวอะไรบ้าง อาจลองดูได้จากสถิติบริการยืม-คืนของหอสมุดกลางในช่วง 2 ปีงบประมาณที่ผ่านมา คือ ปีงบประมาณ 2545 และ 2546

สิ่งที่เราจะได้ทราบแน่นอนจากสถิติคือปริมาณ ซึ่งในที่นี้คือปริมาณการใช้บริการต่างๆ ที่ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 2 อย่าง คือ ปริมาณทรัพยากรสารสนเทศ อันได้แก่ หนังสือ/สิ่งพิมพ์

ต่างๆ ที่มีผู้ยืมใช้บริการ และปริมาณผู้ใช้บริการ แต่สถิติส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่ปริมาณของหนังสือ/สิ่งพิมพ์ที่มีผู้ยืมใช้บริการมากกว่า แม้ในสถิติที่บอกข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ใช้บริการ ก็ยังเป็นการเก็บจำนวนหรือปริมาณหนังสือ/สิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้บริการแต่ละประเภทยืมใช้มากกว่าจะเก็บปริมาณของผู้ที่มาใช้บริการอยู่นั่นเอง ซึ่งหากต้องการดูจำนวนผู้ใช้บริการแล้ว จะดูได้จากสถิติการยืมรายชั่วโมง (Hourly checkout activity) เท่านั้น

สถิติบริการยืม-คืนอัตโนมัติที่ระบบของ Innopac จัดเก็บให้หอสมุดกลางในปีงบประมาณ 2545 เปรียบเทียบกับปีงบประมาณ 2546 ให้ “ภาพ” หรือ บอก “เรื่องราว” ต่างๆ อย่างตรงไปตรงมาดังนี้

1. ปริมาณการใช้บริการยืม สถิติบอกให้ทราบว่า ปริมาณการยืมใช้หนังสือ/สิ่งพิมพ์ของหอสมุดกลางในปีงบประมาณ 2546 เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2545 จำนวน 8,231 เล่ม หรือร้อยละ 5.077

ปีงบประมาณ	ปริมาณการยืม
2545	163,121
2546	171,352

2. การยืมหนังสือ/สิ่งพิมพ์ใน Collection ต่างๆ ของหอสมุดกลาง ซึ่งสามารถดูได้จากสถิติปริมาณการยืมโดยแยกตาม Collection/Location ที่ให้ภาพหรือเรื่องราวเกี่ยวกับการใช้บริการได้ ทั้งอย่างตรงไปตรงมา และอย่างที่ก่อให้เกิดข้อคิดหาเหตุผลหรือสันนิษฐานถึงสาเหตุว่า ทำไมจึงเกิดผลดังที่ปรากฏในสถิตินั้น เช่น สถิติที่จำแนกตาม Collection ดังตารางด้านล่าง

Collection	cl	clre	clcu	clgp	clj	clre	clstk	clth	clts
ปี 2545	155,579	122	251	54	2,303	3,883	131	128	659
ปี 2546	162,749	49	172	40	2,617	4,988	111	135	497

ตารางแสดงปริมาณการยืมหนังสือ/สิ่งพิมพ์ แต่ละ collection/Location ของหอสมุดกลางในปีงบประมาณ 2545 และ 2546

จากตารางข้างต้น บอกให้ทราบเรื่องราวการยืมหนังสือ/สิ่งพิมพ์ใน Collection/Location ต่างๆ ของหอสมุดกลางใน 2 ปีงบประมาณที่ผ่านมาว่า

- Collection ที่มีผู้ยืมใช้มากที่สุด คือ หนังสือทั่วไป (cl) ซึ่งเป็นความจริงที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงหรือมีข้อสงสัย แม้จะคุยย้อนหลังหรือคาดการณ์ไปข้างหน้า ด้วยเป็น Collection ที่ใหญ่ที่สุดของหอสมุดกลาง จึงสมเหตุสมผลด้วยสัดส่วนปริมาณของหนังสือ/สิ่งพิมพ์ที่มี และด้วยเนื้อหาที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ครอบคลุมทุกสาขา

- Collection ที่มีผู้ยืมใช้รองลงมาคือ หนังสือจอง (clre) ซึ่งสำหรับหอสมุดกลางแล้ว หนังสือจองส่วนนี้ หมายถึง หนังสือที่มีภาพประกอบสวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือทางด้านศิลปะ และหนังสือที่มีผู้ต้องการใช้มากเป็นพิเศษ มีระยะเวลาการให้ยืมสั้นกว่าหนังสือทั่วไป และค่าปรับสูง

- Collection ที่มีผู้ยืมใช้มากเป็นอันดับ 3 คือ หนังสือเยาวชน (clj) ซึ่งเป็นหนังสือสำหรับเด็กทั้งที่ได้รับรางวัล และหนังสือเด็กทั่วไปที่มีเนื้อหาและรูปแบบน่าสนใจ

การที่หนังสือเยาวชนมีการยืมใช้มากในหอสมุดมหาวิทยาลัยดูเป็นเรื่องน่าแปลกอยู่บ้าง แต่สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่มี

การเรียนการสอนเกี่ยวกับหนังสือเด็ก/เยาวชนหรือการทำหนังสือในบางคณะแล้ว ยังอาจเนื่องมาจากการที่หอสมุดกลางให้บริการแก่ผู้ใช้หลายประเภท ทั้งนี้สิต บุคลากรมหาวิทยาลัยและสมาชิกบุคคลภายนอก ซึ่งมีทั้งนักเรียนและบุคคลทั่วไปที่มีบุตรหลานเล็กๆ ด้วย ทำให้การใช้หนังสือเยาวชนค่อนข้างมีการยืมใช้อย่างกว้างขวาง

- Collection วิทยานิพนธ์ (clts) เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีผู้ยืมใช้มากอีก Collection หนึ่ง แต่มีระเบียบการยืมพิเศษคือ ให้ยืมเฉพาะเรื่องที่มี 2 ฉบับขึ้นไป และยืมได้ครั้งละ 1 เรื่องในเวลา 3 วัน เนื่องจากมีผู้ต้องการใช้มากแต่จำนวนจำกัด ไม่มีการพิมพ์จำหน่ายและยากที่หาทดแทนหาสูญหาย

ปริมาณการขอยืมใช้วิทยานิพนธ์ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งพิมพ์พิเศษอย่างหนึ่งของหอสมุดกลางมีมากเมื่อเทียบกับจำนวนสิ่งพิมพ์ที่มีทั้งหมดใน Collection ที่นำออกให้บริการ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ปริมาณการยืมในปีงบประมาณ 2546 ลดลงกว่าในปีงบประมาณ 2545 ซึ่งต่างจากหนังสือ/สิ่งพิมพ์หลัก 3 ประเภทแรก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากขณะนี้หอสมุดกลางมีนโยบายให้จัดเก็บวิทยานิพนธ์เพื่อให้บริการเพียงฉบับเดียว เนื่องจากมีปัญหาเรื่องที่เก็บ ทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถยืมวิทยานิพนธ์เรื่องใหม่ๆ ได้ เพราะมีเพียงเล่ม

เดียว ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว น่าจะส่งผลให้มีการใช้บริการวิทยานิพนธ์ภายในหอสมุดกลางเพิ่มมากขึ้น

• Collection สิ่งพิมพ์พิเศษ ซึ่งประกอบด้วย สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (clcu) สิ่งพิมพ์ประเทศไทย (clth) และสิ่งพิมพ์รัฐบาล (clgp) นั้น ปรากฏว่า สิ่งพิมพ์จุฬาฯ มีการยืมใช้มากที่สุด จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่า ความต้องการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯ ซึ่งได้แก่หนังสือ/สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่บุคลากรของจุฬาฯ เป็นผู้เขียน และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดพิมพ์นั้น อยู่ในระดับสูง เพราะสิ่งพิมพ์ดังกล่าวไม่ได้มีให้บริการเฉพาะใน Collection นี้ แต่ยังมีให้บริการใน Collection หนังสือทั่วไปอีกส่วนหนึ่งด้วย แม้กระนั้น ก็ยังมีผู้มาขอยืมใช้เพิ่มจากส่วนที่เป็น Collection พิเศษ ซึ่งมีระเบียบว่า ให้ยืมเฉพาะเรื่องที่มี 2 เล่มขึ้นไปเท่านั้น สำหรับหนังสือ/สิ่งพิมพ์ใน Collection เดียวกันนี้ ที่มีการยืมในระดับรองลงมา คือ สิ่งพิมพ์ประเทศไทย และน้อยที่สุด คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล

• Collection หนังสือห้องเก็บหนังสือ จากสถิติปริมาณการใช้หนังสือห้องเก็บหนังสือ ในทั้งสองปีงบประมาณ แสดงให้เห็นว่า หนังสือ collection นี้ แม้จะเป็นหนังสือเก่า แต่ก็มีคุณค่า ดังนั้น ต้องมีความระมัดระวังเป็นอย่างดีในการจำหน่ายหนังสือออก

จากสถิติที่ระบบเก็บให้นี้ ยังแสดงให้เห็นถึงปริมาณที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัดของหนังสือ/บริการอีกประเภทหนึ่ง คือ หนังสือสำรองประกอบรายวิชา (clcre) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอาจารย์มีความสนใจหรือความต้องการใช้บริการสำรองหนังสือประกอบรายวิชาของหอสมุดกลางน้อยลงมากกว่าที่เคย แม้ว่าปกติอาจารย์จะใช้บริการนี้ที่ห้องสมุดคณะมากกว่าที่หอสมุดกลางอยู่แล้วก็ตาม

นอกจากนี้ ระบบยืม-คืนอัตโนมัติของ Innopac ยังบอกให้ทราบถึงปริมาณการใช้บริการจองหนังสือ/สิ่งพิมพ์ ซึ่งถือเป็นบริการที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับบริการยืม โดยจำแนกจำนวนการจองหนังสือแต่ละ collection ที่มีความสอดคล้องกับปริมาณการใช้บริการยืมดังนี้

	cl	clcre	clcu	clgp	clj	clre	clstk	clth	clts
ปี 2545	767	2	-	-	2	11	1	1	-
ปี 2546	787	1	1	-	3	19	4	2	-

ตารางแสดงปริมาณการจองหนังสือ/สิ่งพิมพ์แต่ละ Collection ของหอสมุดกลางในปีงบประมาณ 2545 และ 2546

ข้อสังเกตจากสถิติการใช้บริการจองหนังสือ/สิ่งพิมพ์ประการหนึ่งที่สนับสนุนความสำคัญของหนังสือห้องเก็บหนังสือคือ มีผู้จองใช้หนังสือใน Collection นี้ 4 รายการ ซึ่งแม้ตัวเลขจะไม่สูงเมื่อดูโดยรวม แต่สูงเมื่อเทียบจากสัดส่วนการใช้บริการ

3. สถิติช่วยบอกให้ทราบว่า ผู้ใช้มาใช้บริการมากในช่วงเวลาใดในวันหนึ่งๆ ระบบยืม-คืนอัตโนมัติของ Innopac ช่วยเก็บและประมวลผลจำนวน Transaction ที่เกิดจากการทำงานของบริการยืม-คืน

อัตโนมัติในแต่ละชั่วโมงซึ่งทำให้ทราบว่า ช่วงไหนของวัน มีผู้มาใช้บริการมากน้อยเพียงไร จากการเปรียบเทียบสถิตินี้ในช่วงปีงบประมาณ 2545 และ 2546 ปรากฏว่า ช่วงเวลาที่มีผู้มาใช้มากน้อยใกล้เคียงกัน อาจมีการสลับช่วงเวลากันบ้าง ดังตารางเปรียบเทียบจำนวนผู้ใช้บริการเรียงตามลำดับใน 10 อันดับแรก ดังนี้

เวลา	ปี 2545	ปี 2546
15.00-16.00	118,084	113,703
12.00-13.00	116,034	108,146
16.00-17.00	108,777	107,351
13.00-14.00	94,765	90,192
14.00-15.00	88,845	87,973
15.00-16.00	84,015	83,637
11.00-12.00	83,431	79,388
10.00-11.00	69,471	65,150
09.00-10.00	61,184	58,724
08.00-09.00	56,262	55,256

ตารางเปรียบเทียบช่วงเวลาที่ใช้ Transaction ในระบบยืม-คืนอัตโนมัติ
ในปีงบประมาณ 2545 และ 2546

จากตารางเปรียบเทียบนี้ทำให้ทราบได้ว่า ช่วงระยะเวลาที่มีการใช้บริการในระบบยืม-คืนอัตโนมัติมากที่สุดคือ ช่วงเวลา 15.00-16.00 น. รองลงมาเป็นเวลาเที่ยงหรือ 12.00-13.00 น. ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน รองลงมาเป็นช่วงต้นของเวลาหลังเลิกเรียน/งานคือ 16.00-17.00 น. จากนั้นจึงไล่เรียงมาเป็นลำดับดังที่ปรากฏในตาราง (สถิติในส่วนนี้เป็นสถิติรวมของห้องสมุดทั้งหมดใน Chulalinet ไม่ใช่ของหอสมุดกลางเพียงแห่งเดียว)

ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ใช้บริการยืมนั้น สถิติที่ระบบยืม-คืนอัตโนมัติของ Innopac จัดเก็บ จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ใช้ที่มาใช้บริการยืมของหอสมุดกลางว่าเป็นสมาชิกประเภทใด จากคณะ/หน่วยงานใด ยืมหนังสือในหมวด/สาขาใดบ้าง ยืมหมวด/สาขาไหนมากน้อยเพียงไร

จากสถิติจำแนกตามประเภทผู้ใช้และจัดลำดับตามจำนวนการใช้บริการยืมของหอสมุดกลาง ทั้ง 2 ปีงบประมาณแสดงให้เห็นว่า นิสิตปริญญาตรีคือผู้ใช้กลุ่มใหญ่ที่สุดของหอสมุดกลาง รองลงมาคือ นิสิตปริญญาโท บุคลากรสาย ข และ ค บุคคลภายนอกประเภท ก อาจารย์ และนิสิตปริญญาเอกตามลำดับ ทั้งนี้เป็นไปตามจำนวนสมาชิกของหอสมุดกลางแต่ละประเภท ที่ปรากฏในสถิติ

แต่หากพิจารณาถึงจำนวนสมาชิกแต่ละประเภทตามสัดส่วนโดยประมาณที่เป็นอยู่ (นิสิตปริญญาตรี 52% ปริญญาโท 34% ปริญญาเอก 3% อาจารย์ 6% บุคลากรสาย ข และ ค 5% สมาชิกประเภทบุคคลภายนอกประเภท ก 0.7% ของสมาชิกทั้งหมด) กับจำนวนเล่มของหนังสือ/สิ่งพิมพ์ที่มีการยืมแล้วจะพบว่า ปริมาณการใช้บริการยืมของสมาชิกแต่ละประเภทกลับเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง คือ สมาชิกประเภทที่ยืมมากที่สุด ได้แก่ บุคคลภายนอก รองลงมา ได้แก่ บุคลากรสาย ข และ ค นิสิตปริญญาเอก นิสิตปริญญาโท นิสิตปริญญาตรี และอาจารย์ ตามลำดับ

สำหรับบุคคลภายนอกประเภท ก ที่ยืมมากที่สุด คือ นิสิตเก่า รองลงมา คือ นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป และอดีตบุคลากรของจุฬาฯ ตามลำดับ

จากสถิติการใช้บริการยืมจำแนกตามชั้นปีของนิสิต โดยจัดเรียงลำดับตามจำนวนเล่มของหนังสือ/สิ่งพิมพ์ที่มีการยืมทั้งในปีงบประมาณ 2545 และ 2546 พบว่า ปริมาณการยืมของนิสิตทุกชั้นปีในภาพรวมของปีงบประมาณ 2546 มากกว่าปีงบประมาณ 2545 และนิสิตชั้นปีที่ยืมหนังสือ/สิ่งพิมพ์มากที่สุดคือ ชั้นปีที่ 1 รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ตามลำดับ ส่วนชั้นปีที่ 5 และ 6 นั้น เนื่องจากมีเพียง 5 คณะ ที่เป็นหลักสูตร 5/6 ปี และเป็นคณะที่มีนิสิตจำนวนน้อย จึงไม่ใช่ส่วนที่สะท้อนให้เห็นภาพที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม สถิตินี้ก็ยังคงแสดงให้เห็นว่าการยืมหนังสือ/สิ่งพิมพ์ของหอสมุดกลางของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ และสัตวแพทยศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะที่มีหลักสูตรการเรียน 6 ปีมีจำนวนน้อยมาก

ลำดับที่	ชั้นปี	จำนวนหนังสือ/สิ่งพิมพ์ที่ยืม ในปีงบประมาณ 2545/เล่ม	จำนวนหนังสือ/สิ่งพิมพ์ที่ยืม ในปีงบประมาณ 2546/เล่ม
1	ชั้นปีที่ 1	43,268	45,742
2	ชั้นปีที่ 3	33,232	37,450
3	ชั้นปีที่ 2	22,769	20,557
4	ชั้นปีที่ 4	19,248	18,900
5	ชั้นปีที่ 5	2,192	2,017
6	ชั้นปีที่ 6	264	270
รวม		120,973	124,936

ตารางแสดงการยืมจำแนกตามชั้นปีของนิสิต เรียงตามลำดับปริมาณการยืมในปีงบประมาณ 2545 และ 2546

นอกจากนั้น หากจะมองภาพเกี่ยวกับหนังสือ/สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของหอสมุดกลางที่มีผู้ยืมว่าอยู่ในหมวดหมู่หรือสาขาวิชาใดบ้าง ก็สามารถดูได้จากสถิติการยืมหนังสือ/สิ่งพิมพ์ที่จำแนกตามหมวดหมู่/สาขาวิชา ซึ่งสำหรับหอสมุดกลางจำแนกตามระบบการจัดหมู่แบบ Dewey และเมื่อจัดเรียงตามลำดับจำนวนหนังสือ/สิ่งพิมพ์ในหมวดที่มีปริมาณการยืมตั้งแต่ 1,000 เล่ม/ปีขึ้นไป พบว่า 7 อันดับแรก ทั้งในปีงบประมาณ 2545 และ 2546 หนังสือ/สิ่งพิมพ์ที่มีการยืมมากที่สุดเป็นหนังสือ/สิ่งพิมพ์ในหมวดเดียวกัน คือ

หมวดทั่วไป รองลงมาเป็นหมวดวรรณคดีภาษาต่าง ๆ ที่นอกเหนือไปจากภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ฯลฯ หมวดการจัดการและบริการ หมวดเศรษฐศาสตร์ หมวดสังคมศาสตร์ หมวดการแพทย์ หมวดการศึกษา และหมวดกฎหมายตามลำดับ ส่วนลำดับต่อจากนั้น แม้เป็นหนังสือ/สิ่งพิมพ์ในหมวดเดียวกัน แต่สลับลำดับกันระหว่างปีงบประมาณ 2545 และ 2546

และจากสถิติที่จำแนกตามหมวดหนังสือ/สิ่งพิมพ์ของหอสมุดกลางที่มีการยืมมากกว่า 1,000 เล่ม ขึ้นไป เปรียบเทียบจำนวนเล่มระหว่าง

ปีงบประมาณ 2545 : 2546 ปรากฏว่าเป็นสาขา
มนุษยศาสตร์ 11 หมวด คือ Generalities (10,103 :
11,562) Lit. of Other Spec. Langs. (15,920 : 15,807)
Other Regions & Comparative Religion (2,975 :
2,939) Custom, Etiquette, Folklore (2,966 : 2,765)
Fine Arts (2,760 : 2,963) English & Anglo Saxson
Language (2,314 : 2,752) Drawing (2,255 : 2,883)
Recreation & Performing Arts (2,116 : 2,453)
Manuscript & Book Rarities (1,790 : 1,726)
Other Languages (1,655 : 1,919) American
Literature (1,216 : 1,562)

สาขาสังคมศาสตร์ 9 หมวด คือ Manage-
ment & Auxiliary Services (13,404 : 15,201) Eco-
nomics (8,506 : 8,478) Social Sciences Education
(5,189 : 5,707) Law (4,446 : 4,802) Political

Sciences (3,434 : 3,488) Hist. of Asia (2,919 :
3,436) Social Probs. & Services (2,741 : 2,726)
Geography & Travel (2,429 : 2,653)

สาขาวิทยาศาสตร์ 10 หมวด คือ Medical
Science (5,988 : 6,172) Mathematics (4,326 : 4,780)
Engineering & Allied Operations (3,290 : 2,909)
Chemistry & Allied Sciences (2,348 : 2,237)
Agriculture & Related Tech (2,587 : 2,234) Life
Sciences (2,309 : 1,986) Astronomy & Allied
Sciences (2,102 : 2,133) Architecture (1,617 :
1,716) Public Admin. & Military Science (1,574 :
1,378) Home Economics & Family Living
(1,434 : 1,452) Chemical Engineering & Related
Tech. (1,046 : 1,004) ดังปรากฏในตาราง

ลำดับ	หมวด	จำนวนหนังสือ/สิ่งพิมพ์ ที่ถูกยืมในปีงบประมาณ 2545/เล่ม	จำนวนหนังสือ/สิ่งพิมพ์ ที่ถูกยืมในปีงบประมาณ 2546/เล่ม
1	Generalities	10,103	11,562
2	Lit. of Other Spec. Langs.	15,920	15,807
3	Management & Auxiliary Services	13,404	15,201
4	Economics	8,506	8,478
5	Social Sciences	7,279	7,674
6	Medical Science	5,988	6,172
7	Education	5,189	5,707
8	Law	4,446	4,802
9	Mathematics	4,326	4,780
10	Political Sciences	3,434	3,488
11	Engineering & Allied Operations	3,290	2,909 (14)
12	Other Regions & Comparative Religion	2,975	2,939 (13)
13	Custom, Etiquette, Folklore	2,966	2,765 (16)
14	Hist. of Asia	2,919	3,436 (11)
15	Agriculture & Related Tech.	2,587	2,234 (22)
16	Fine Arts	2,760	2,963 (12)

ลำดับ	หมวด	จำนวนหนังสือ/สิ่งพิมพ์ ที่ถูกยืมในปีงบประมาณ 2545/เล่ม	จำนวนหนังสือ/สิ่งพิมพ์ ที่ถูกยืมในปีงบประมาณ 2546/เล่ม
17	Social Probs. & Services	2,741	2,726 (19)
18	Geography & Travel	2,429	2,653 (17)
19	Chemistry & Allied Sciences	2,348	2,237 (21)
20	English & Anglo Saxson Language	2,314	2,752 (18)
21	Life Sciences	2,309	1,986 (24)
22	Drawing	2,255	2,883 (15)
23	Recreation & Performing Arts	2,116	2,453 (20)
24	Astronomy & Allied Sciences	2,102	2,133 (23)
25	Manuscript & Book Rarities	1,790	1,726
26	Other Languages	1,655	1,919 (25)
27	Architecture	1,617	1,716 (27)
28	Public Admin. & Military Science	1,574	1,378 (30)
29	Home Economics & Family Living	1,434	1,452 (29)
30	Commerce, Communication, Transport	1,411	1,271 (31)
31	American Literature	1,216	1,562 (28)
32	Chemical Engineering & Related Tech.	1,046	1,004 (32)

สถิติการยืมหนังสือ/สิ่งพิมพ์หมวดต่างๆ ที่มีการยืมมากกว่า 1,000 เล่มขึ้นไปในปีงบประมาณ 2545 และ 2546 เรียงตามลำดับปริมาณการยืม

จากสถิติที่จำแนกตามหมวดหนังสือ/สิ่งพิมพ์ที่มีการยืมจำนวนมากกว่า 1,000 เล่มขึ้นไป ดังกล่าวมานี้ หากพิจารณาในแง่ของนโยบายการจัดหาทรัพยากรแล้ว อาจกล่าวได้ว่าการใช้หนังสือของผู้ใช้บริการของหอสมุดกลางค่อนข้างสอดคล้องกับนโยบายการจัดหาทรัพยากรของหอสมุดกลาง คือ เน้นหนังสือ/สิ่งพิมพ์ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตาม หนังสือ/สิ่งพิมพ์ทางด้านวิทยาศาสตร์ก็ยังคงได้รับความสนใจ และมีการยืมจำนวนไม่น้อย

จากตัวอย่างการอ่านสถิติบริการยืม-คืนในระบบอัตโนมัติโดยตรงไปตรงมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นภาพหรือเรื่องราวบางส่วนในการ

ใช้บริการของหอสมุดกลางซึ่งทำให้เราทราบชัดเจนขึ้นว่า ผู้ใช้บริการของเราเป็นใคร ใช้บริการของเรามาก/น้อยแค่ไหน ใช้หนังสือ/สิ่งพิมพ์ประเภทใด เนื้อหาที่ใช้คืออะไร มาใช้มาก/น้อย เวลาไหน และยังเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่บอกให้ทราบว่า นโยบายการจัดหาทรัพยากรกับหนังสือ/สิ่งพิมพ์ที่มีผู้ใช้สอดคล้องกันมากเพียงใด ซึ่งข้อมูลนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยบอกทิศทางในการจัดหาหนังสือ/สิ่งพิมพ์ให้เหมาะสมกับผู้ใช้ได้อีกด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่านี่คือประโยชน์ที่มองเห็นได้ของเส้นทางจากสถิติ (Innopac)...สู่...ภาพหนึ่งในการใช้บริการหนังสือ/สิ่งพิมพ์ของหอสมุดกลาง

